
Informe relatiu a l'impacte de gènere dels pressupostos municipals 2021

1. El 27 d'abril de 2011, el Ple de l'Ajuntament de Terrassa va aprovar el Reglament municipal per la igualtat de gènere.
2. El 26 de novembre de 2015, el Ple de l'Ajuntament de Terrassa va aprovar la Proposta de resolució *"Aplicar el Reglament per la igualtat de gènere"*.
3. El 8 d'abril de 2016 es va constituir la Comissió de Seguiment del Desplegament del Reglament i es va instar el Servei de Polítiques de Gènere a abordar de manera immediata la introducció de la perspectiva de gènere en els pressupostos municipals.
4. En compliment a l'article 6 del Reglament municipal per la igualtat de gènere, el Servei de Polítiques de Gènere ha elaborat un informe de les tasques realitzades per la Comissió de Pressupostos amb Perspectiva de Gènere i pels serveis municipals, per tal d'introduir la perspectiva de gènere en els pressupostos municipals de 2018, que trobareu adjunt.

Fonaments de dret

1. Normativa estatal

- a. Llei 30/2003 per a la incorporació de la valoració d'impacte de gènere en les disposicions normatives del govern.
- b. Llei 3/2007 per la Igualtat efectiva entre dones i homes, que en l'article 15 sol·licita a les administracions públiques que transversalitzin la igualtat de gènere en l'adopció i execució de les seves disposicions normatives, en la definició i pressupostació de les polítiques públiques, en tots els àmbits.

2. Normativa autonòmica

- a. Llei 4/2001, on s'estipula que els decrets Llei han d'anar acompanyats d'un informe d'impacte de gènere preceptiu
- b. Llei 17/2015 d'Igualtat efectiva de dones i homes, que en l'article 15 estableix que cal elaborar informes d'impacte de gènere i, en l'article 17, que cal que aquests informes facin visible l'impacte diferenciat dels pressupostos sobre els homes i les dones, i integrar els objectius propis de la perspectiva de gènere en els objectius dels pressupostos orientats als resultats.

3. **Normativa municipal**

a. Reglament Municipal d'Igualtat de Gènere, que estableix en l'article 6 que l'Ajuntament de Terrassa ha d'incorporar la perspectiva de gènere en l'elaboració dels pressupostos municipals per tal d'evitar el biaix per raó de gènere. Amb aquesta finalitat les propostes s'elaboraran amb perspectiva de gènere, fent visible l'impacte diferenciat dels pressupostos sobre els homes i les dones, integrant els objectius propis de la perspectiva de gènere en els objectius orientats als resultats.

Terrassa, 4 de desembre de 2020

Natalia Perona Vizcaíno
Cap del Servei de Polítiques de Gènere

INFORME D'IMPACTE DE GÈNERE DELS PRESSUPOSTOS 2021

DESEMBRE 2020

Índex

1.	Presentació.....	3
2.	Anàlisi dels programes pressupostaris amb impacte de gènere 2019.....	6
3.	Estimació de l'impacte de gènere dels programes pressupostaris 2021.....	14
4.	Conclusions i propostes de millora.....	18
Annexes:		
	Annex 1. Marc legal	22
	Annex 2. Anàlisi de l'impacte de la pandèmia amb perspectiva de gènere.....	23

1. PRESENTACIÓ

*“El pressupost reflecteix els valors d'un país,
a qui es valora, quin treball es valora i qui en rep les recompenses,
I també de qui és el treball que ni es valora, ni es recompensa.”*
Preg Govender, parlamentària de la República Sud-africana

Per què uns pressupostos amb perspectiva de gènere?

Generalment, els documents pressupostaris parteixen de la premissa del seu caràcter tècnic i neutre a les relacions de gènere, ja que es presenten com a documents comptables que reflecteixen les prioritats municipals i que acostumen a tenir com a objectiu general garantir unes condicions de vida dignes per a tota la població. No obstant això, la realitat és complexa i la gran diversitat social existent es combina amb la desigualtat estructural a la que han de fer front les dones arreu del món, i també a la nostra ciutat.

Una de les grans aportacions de l'economia feminista ha estat, precisament, fer visible que cap política és neutra al gènere. En aquest sentit, els pressupostos municipals poden ser quelcom més que una eina instrumental i tècnica, i esdevenir promotors de canvis cap a l'equitat. Ara bé, cal que hi hagi la voluntat explícita d'analitzar l'impacte diferencial del pressupost entre homes i dones.

Aquest ha estat l'objectiu de la inserció de la perspectiva de gènere en les anàlisis pressupostàries de les darreres dècades que han tingut lloc en tots els continents i en els diferents nivells administratius, des del local fins al supraestatal.

Actualment, els pressupostos amb enfocament de gènere són un instrument potent per avançar en la direcció correcta cap a la superació de les desigualtats entre dones i homes. És per això que, entre les resolucions adoptades per més de 180 estats membres de Nacions Unides en la IV Conferència Internacional sobre les Dones —celebrada a Pequín el 1995— es va acordar que els governs haurien d'integrar l'enfocament de gènere per dissenyar els pressupostos públics.

Sis anys després, el 2001, la Unió Europea va ratificar sota la presidència belga la importància d'incloure aquesta perspectiva i va fer una crida als seus estats membres perquè la integressin en els pressupostos per a l'any 2015. En aquest sentit, a l'annex 1 d'aquest informe (marc normatiu) es recullen les lleis que s'han aprovat progressivament, tant en l'àmbit estatal com autonòmic i municipal, per donar-hi compliment.

L'objectiu dels pressupostos amb perspectiva de gènere (PPG) no és altre que el d'impulsar la transformació de les polítiques públiques a partir de l'anàlisi de les desigualtats existents entre dones i homes. Els PPG volen analitzar si les despeses i ingressos contribueixen a disminuir, augmentar o mantenir les disparitats existents en les condicions de vida de dones i homes.

Es tracta, doncs, de processos a mig i llarg termini, que s'emmarquen en una estratègia més àmplia: la transversalitat de gènere en la política i la gestió pública. Com afirmà la doctora Jubeto, que ens va acompanyar en la formació del personal tècnic i en la posada en marxa de la Comissió de Pressupostos amb Perspectiva de Gènere, sabem que no és una tasca senzilla, que cal molt de temps i molta pedagogia.

Trajectòria de l'Ajuntament de Terrassa

Fa 5 anys que l'Ajuntament de Terrassa va començar aquest camí, i l'actual Equip de Govern dona continuïtat a la tasca endegada pels anteriors per incorporar, progressivament, l'anàlisi de gènere entre els objectius pressupostaris. En aquest sentit, dins el Programa de Govern per al mandat 2019-2023 ja es recollia, en l'eix 73 (Transversalitat de Gènere) l'objectiu de reforçar els mecanismes d'integració de la perspectiva de gènere a les polítiques, i entre altres compromisos concrets, s'esmentava l'elaboració d'informes d'impacte de gènere que acompanya els pressupostos municipals.

És, sens dubte, un mandat legal ineludible, però sobretot és el reflex de la voluntat i el convenciment de l'Equip de Govern de recuperar el paper protagonista que correspon a la ciutadania en les decisions que l'afecten directament i d'impulsar una nova política en què, efectivament, les persones siguin el centre.

El document que teniu a les mans és fruit de tot un procés iniciat el 2016, quan es va realitzar una prova pilot, centrada en la selecció de diferents programes de cada àmbit, tot prioritzant aquells que es consideraven més sensibles i es van identificar aquells programes amb major incidència, tant en la desigualtat de gènere com en les condicions d'existència de dones i homes tenint en compte la incidència del programa en les condicions de vida de dones i homes i l'existència de desigualtats entre dones i homes en l'àmbit que abordava cada programa. Es van valorar 37 programes, i finalment, es van seleccionar 9 transcendentals al gènere, a través de diferents sistemes de valoració.

L'any 2017 es va aconseguir, a més, crear una metodologia de treball conjunta per a totes les àrees. Atesa la necessitat de sistematitzar i homogeneïtzar la recollida de dades, es va dissenyar una fitxa idèntica per a totes les àrees i serveis, en la qual es va introduir tota la informació necessària, inclosa la vinculada al gènere, per saber en què contribuïa el programa a la igualtat, quines accions es planificaven per al proper període pressupostari per assolir-la i una bateria d'indicadors per avaluar l'impacte de gènere del programa. Es van analitzar des de la perspectiva de gènere tots els programes i accions de tots els serveis. D'aquesta anàlisi van sorgir 137 actuacions per l'any 2018 que incloïen la perspectiva de gènere en els seus àmbits d'actuació.

Els anys 2018 i 2019 es va donar un pas més per millorar la planificació de l'elaboració d'aquests informes, atesa la complexitat d'analitzar l'impacte d'uns pressupostos sense que hagués finalitzat el període d'implementació de l'exercici en curs. En resum, i com a norma general, caldrà presentar un informe d'impacte de gènere de les actuacions realitzades l'any anterior adjunt al Compte General del tancament pressupostari, i es redactarà un informe d'impacte de gènere dels pressupostos previstos per a l'any següent que inclourà, també, una valoració intermèdia de l'any en curs.

Durant l'any 2020, cal tenir en compte les dificultats afegides per la irrupció de la pandèmia el mes de març; la declaració de l'estat d'alarma, i tot el que ha comportat, ha interromput moltes dinàmiques de treball, entre elles, el funcionament ordinari dels serveis. Pel que afecta directament a aquest informe, per una banda, ha estat impossible realitzar moltes de les activitats previstes inicialment i, per l'altra, s'han hagut de reassignar els pressupostos a les prioritats que han anat sorgint.

Contextualització dels pressupostos 2021

Com totes les administracions públiques, l'Ajuntament de Terrassa ha hagut de fer front a necessitats i despeses no previstes a l'inici de l'exercici, de manera que el Pla de Treball i el pressupost inicial han quedat molt afectats.

No obstant això, per a l'elaboració d'un pla de mesures extraordinàries – que encara s'estan implementant i que valorarem convenientment en l'informe que elaborarem l'any vinent- i per a la confecció dels pressupostos de 2021, s'ha realitzat una anàlisi de les conseqüències de la pandèmia amb perspectiva interseccional i de gènere, que ha estat tinguda en compte en la prioritització de les actuacions a realitzar (annex 2 d'aquest informe). Aquests àmbits són: les polítiques socials, la cultura i l'educació, la neteja, la mobilitat, la promoció econòmica i l'espai públic, tots ells àmbits amb un indubtable impacte quant a les relacions de gènere.

Cal dir que, a finals del mes d'octubre, s'han produït importants novetats que tenen afectació directa en l'elaboració dels pressupostos:

- Pressupostos de l'Estat, amb menor afectació en la Participació en Ingressos de l'Estat (PIE)
- Suspensió de les regles fiscals de la Llei d'Estabilitat, que permeten aplicar lliurement el superàvit, i no limiten la despesa.
- Possibilitat de percebre fons de l'Estat i la Generalitat per les afectacions de la pandèmia.

En aquest sentit, es preveu que tot i que els ingressos continuaran sent menors que al 2020, la millora en la PIE ens situa en un escenari més optimista que permetrà comptar, si més no, amb els mateixos pressupostos que l'any anterior. D'una banda, perquè la suspensió de les regles fiscals permetrà l'aplicació del superàvit de 2020 i destinar-lo, a parts iguals: al pressupost ordinari, a inversions i a crear una reserva per donar cobertura a les afectacions que la covid19 pugui ocasionar. D'altra banda, perquè existeix la possibilitat sòlida de percebre fons de l'Estat i la Generalitat de Catalunya per cobrir les afectacions de la pandèmia.

Tanmateix, persisteixen dos condicionats: el primer, la confirmació dels Fons COVID a percebre, amb els quals no es pot comptar fins que aquesta es produeixi; el segon, la confirmació del superàvit previst per l'aixecament de les regles fiscals, de manera que actualment no es poden completar les consignacions.

Així doncs, l'informe que presentem aquest any inclou:

- D'una banda, la valoració de l'impacte de gènere de les actuacions realitzades el 2019.
- D'altra banda, una aproximació qualitativa a l'impacte de gènere que poden tenir els pressupostos 2021, tenint en compte tots els condicionats per la incertesa del context econòmic, social i sanitari actual, i que estan subjectes a modificacions parcials o totals en funció de l'evolució de la pandèmia.

L'informe també inclou un apartat final de conclusions i propostes de millora en el qual donem compte dels avenços realitzats i dels reptes que hem d'afrontar en els propers anys. Per últim, com a annexes, figuren el marc legal i una anàlisi dels efectes de la pandèmia amb perspectiva de gènere.

2. ANÀLISI DELS PROGRAMES PRESSUPOSTARIS AMB IMPACTE DE GÈNERE 2019

Breu informació metodològica

A través de la fitxa que es va dissenyar l'any 2018, es sol·licita als serveis que identifiquin els programes amb major incidència pel que fa a l'impacte de gènere.

El coneixement de l'impacte de gènere requereix dues fases:

- **Fase analítica**, per conèixer de manera detallada a qui beneficien les actuacions públiques més rellevants, qui paga els costos d'aquestes decisions i si el pressupost redueix, augment o no modifica les desigualtats existents.
- **Fase propositiva**, per influenciar en la quantitat i la qualitat de les assignacions realitzades, mitjançant propostes de canvi i millora en el disseny i contingut dels programes i les activitats pressupostàries.

Pel que fa a la fase analítica, es tracta de plantejar si els programes poden servir per millorar les condicions de vida de les dones i els homes i per reduir les desigualtats de gènere allà on és pertinent.

Es tracta de respondre a dues preguntes i adjudicar-li a cadascuna una puntuació que va del 0 al 3, essent 0 "sense incidència", 1 "incidència baixa", 2 "incidència mitja" i 3 "incidència alta".

Les qüestions són:

- A. "En quin grau el programa incideix en les condicions de vida de les dones i els homes?" (0-3)
B. "En quin grau el programa contribueix a reduir les desigualtats de gènere?" (0-3)

La suma dels resultats permet classificar cada programa segons la seva rellevància: baixa (0-2), mitja (3-4) i alta (5-6).

Finalment, i pel que fa a l'anàlisi dels programes pressupostaris, es trien únicament aquells valorats entre 4 i 6 punts, és a dir que tenen un impacte de gènere mig o alt.

Les fitxes analitzades es troben al "Compte General 2019. Memòria Grau de Compliment dels Objectius Programats", que es pot consultar en aquest enllaç:

<https://seuelectronica.terrassa.cat/documents/1713078/4160927/12.-Mem%C3%B2ria+demostrativa+del+grau+de+compliment+dels+objectius+programats.pdf/91e7d01c-9547-4a07-96f8-796656a1c1f2>

Resultats de l'any 2019

Seguint la memòria de grau de compliment dels objectius programats per a l'any 2019, els resultats mostren un volum de despesa executada per valor de **206.913.995,47 €**. D'aquests, segons en desprèn de l'anàlisi de les fitxes elaborades pels serveis, **el 23,16% - 47.925.474,75€- s'ha destinat a programes amb rellevància mitja i alta quant al gènere.**

En el context del pressupost, s'entén per programa pressupostari el conjunt integrat d'activitats, serveis i productes, sota la responsabilitat d'un únic centre gestor, que consumeixen recursos per tal de contribuir a uns objectius polítics específics. Els objectius han de poder ser identificats i mesurats i es defineixen en termes dels problemes als quals es vol fer front i de la cobertura de les necessitats detectades.

La concreció de les actuacions i resultats assolits en 2019 per a cadascun dels programes pressupostaris que conformen el pressupost municipal es troben detallats a les memòries d'actuació de les àrees de gestió que contenen la informació associada a les actuacions i resultats assolits en cadascun dels programes pressupostaris, que figuren annexes a aquesta memòria general.

Es descriuen, a partir de la informació elaborada per les direccions de cadascuna de les àrees de gestió, els objectius fixats, les actuacions, productes o serveis derivats del programa, els resultats assolits, els indicadors del grau d'assoliment dels objectius associats, així com els recursos o cost associat a cadascun d'aquests programes.

S'indica també, en aquells programes que tenen una incidència mitja –alta des de la perspectiva de gènere, les actuacions realitzades i els resultats assolits específicament en aquest àmbit

Indicadors de resultat

Un 73,3% de la despesa executada en 2019 s'ha destinat a cobrir les principals prioritats d'actuació

- **Espai públic:** Neteja i gestió de residus, Manteniment espai públic, Seguretat, Mobilitat i Urbanisme
- **Acció social i ocupabilitat:** Serveis socials, Ocupació i Habitatge social
- **Innovació i projecció:** Educació, Cultura i Esports
- **Innovació i millora organitzativa:** Innovació tecnològica i sistemes d'informació i Manteniment i millora dels equipaments municipals i gestió del patrimoni

Pel que fa als programes que han incorporat la perspectiva de gènere i han tingut un impacte mitjà o alt pel que fa a les desigualtats per raó de gènere, queden recollides en la taula següent. S'assenyalen en vermells aquells que coincideixen, totalment o parcial, amb les principals prioritats d'actuació. Tot seguit, analitzem més detalladament aquestes dades, per àrees i programes.

PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA MITJA I ALTA EN PG	Pressupost
Àrea de Planificació Urbanística i Territori	
Planejament Urbanístic	482.401,50
Accessibilitat	540.702,52
Obra Pública	1.308.555,01
Enllumenat	2.980.307,61
Parcs i Jardins	6.606.869,79
Total Planificació Urbanística i Territori	11.918.836,43
Àrea de Drets Socials i Serveis a les Persones	
Pla d'Inclusió Social	151.430,21
Ciudadania	714.250,32
Qualitat Democràtica	382.207,83
Usos del Temps	5.108,78
Polítiques Socials d'Habitatge	968.378,33
Suport a les comunitats veïnals	290.000,93
Emancipació i formació	368.421,71
Dinamització i participació juvenil	301.921,12
Suport entitats juvenils	263.698,35
Transversalitat de gènere	382.601,50
Abordatge Integral de les Violències Masclistes	406.945,83
Igualtat de Gènere	36.303,71
Servei de Promoció de la Gent Gran	470.978,30
Promoció de la Salut	453.089,97
Solidaritat i Cooperació Internacional	800.633,82
LGTBI+	213.708,27
Atenció a la Infància i l'Adolescència	745.519,16
Serveis Bàsics d'Atenció Social	9.259.397,76
Suport als Serveis Socials Bàsics	1.418.377,90
Serveis d'Atenció Domiciliària	6.837.708,99
Oficina de Capacitats Diverses i Accessibilitat	250.969,31
Total Drets Socials i Serveis a les Persones	24.721.652,09
Àrea de Desenvolupament Econòmic, Indústria i Ocupació	
Emprenedoria i Economia Social	443.990,79
Terrassa aposta per l'ocupació	229.237,78
Total Desenvolupament Econòmic, Indústria i Ocupació	673.228,57
Àrea de Cultura, Innovació i Projecció de la Ciutat	
Biblioteca i lectura	445.496,30
Arxiu Històric	259.166,23
Terrassa Noves Tendències	331.150,43
Cultura popular i tradicional	540.664,65
Promoció i difusió cultural	552.728,63
Promoció de l'esport femení i Pla Director de l'Esport	559.849,01
Equipaments esportius	1.742.243,59
Gestió equipaments esportius municipals cedits	1.961.113,14
Total Àrea de la Cultura, Innovació i Projecció de la Ciutat	6.392.411,98
Àrea de Serveis Generals i Govern Obert	
Dinamització Territorial	2.082.523,61
Atenció ciutadana	2.136.822,07
Total Àrea de Serveis Generals i Govern Obert	4.219.345,68
TOTAL DESPESA EN PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA PG	47.925.474,75
DESPESA TOTAL AJUNTAMENT DE TERRASSA 2019	206.931.995,47

Programes de Cohesió Territorial. Àrea de Territori i Sostenibilitat.

Els recursos s'han orientat majoritàriament a cobrir les necessitats en àmbits:

- **Neteja i gestió de residus:** la millora de la recollida selectiva dels residus i la neteja dels carrers de la ciutat,
- **Manteniment espai públic:** actuacions per fomentar i desenvolupar el procés de transformació urbana; planificació i execució d'actuacions de conservació i urbanització, manteniment i gestió dels parcs i jardins de la ciutat (jardineria, jocs infantils i mobiliari); manteniment de les vies públiques (voreres, els paviments asfàltics i la xarxa de clavegueram de la ciutat)...
- **Seguretat:** Polítiques per assegurar i millorar la convivència i la tranquil·litat ciutadana; estratègies per reforçar la prevenció comunitària i l'actuació en cas d'emergències ...
- **Mobilitat:** actuacions destinades a implementar el Pla de Mobilitat Urbana Sostenible 2016-2021; mesures per assolir una reducció de l'accidentalitat, del soroll i del consum energètic, una millora de la qualitat ambiental i de l'habitabilitat dels carrers

La despesa realitzada en aquests quatre àmbits suposa un **82% del total destinat a la gestió del territori i l'espai públic. Un 31,6% respecte de la despesa total.**

Línia d'actuació	despesa	% total
Neteja i gestió de residus	24.025.222,52 €	11,61%
Manteniment espai públic	16.682.006,76 €	8,06%
Seguretat	15.349.157,72 €	7,42%
Mobilitat	9.330.038,95 €	4,51%
Urbanisme	7.726.335,69 €	3,73%
Sostenibilitat i medi ambient	2.673.054,23 €	1,29%
Serveis centrals	2.145.551,62	1,04%
Protecció de la salut	823.827,46 €	0,40%
Protecció dels animals	586.953,00 €	0,28%
Accessibilitat	341.090,39 €	0,16%
TOTAL	79.683.238,34 €	38,50%

Els programes d'aquesta àrea que han realitzat accions de rellevància mitja i alta **pel que fa a l'impacte de gènere, representen el 5,8% de pressupost total de l'Ajuntament i el 24,9% del conjunt de programes amb rellevància mitja i alta amb perspectiva de gènere.**

PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA MITJA I ALTA EN PG	Pressupost
Àrea de Planificació Urbanística i Territori	
Planejament Urbanístic	482.401,50
Accessibilitat	540.702,52
Obra Pública	1.308.555,01
Enllumenat	2.980.307,61
Parcs i Jardins	6.606.869,79
Total Planificació Urbanística i Territori	11.918.836,43
TOTAL DESPESA EN PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA PG	47.925.474,75
DESPESA TOTAL AJUNTAMENT DE TERRASSA 2019	206.931.995,47

Programes de Cohesió i acció social. Àrea de Drets socials i serveis a les persones

Els recursos s'han orientat majoritàriament a cobrir les necessitats en dos àmbits:

- **Serveis socials:** Equips Bàsics Atenció Social, Serveis d'Atenció a Domicili, Atenció a la Dependència, Suport a les Famílies, Atenció a la infància i a l'adolescència en alt risc social, i a altres recursos socials, com l'Andana, El Rebost, etc.
- **Polítiques socials d'habitatge,** orientades a aquelles persones que es troben en situació de risc d'exclusió residencial o de vulnerabilitat energètica.

La despesa realitzada en aquests dos àmbits suposa un 76% del total destinat a acció social i un 11% respecte de la despesa total.

Línia d'actuació	despesa	% total
Serveis socials	18.381.027,59 €	8,88%
Habitatge social	4.692.336,54 €	2,27%
Drets socials i ciutadania	1.637.428,39 €	0,79%
Serveis centrals	1.504.650,30 €	0,73%
Joventut	1.298.534,21 €	0,63%
Polítiques de gènere	1.046.084,33 €	0,51%
Cooperació i solidaritat	800.633,82 €	0,39%
Gent gran	470.978,30 €	0,23%
Salut comunitària	453.791,67 €	0,22%
Altres projectes	47.350,78 €	0,02%
TOTAL	30.332.815,93 €	14,66%

Els programes d'aquesta àrea que han realitzat accions de rellevància mitja i alta pel que fa a l'impacte de gènere, representen el **11,95%** de pressupost total de l'Ajuntament i el **51,58%** del conjunt de programes amb rellevància mitja i alta amb perspectiva de gènere.

PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA MITJA I ALTA EN PG	Pressupost
Àrea de Drets Socials i Serveis a les Persones	
Pla Inclusió Social	151.430,21
Ciutadania	714.250,32
Qualitat Democràtica	382.207,83
Usos del Temps	5.108,78
Polítiques Socials d'Habitatge	968.378,33
Suport a les comunitats veïnals	290.000,93
Emancipació i formació	368.421,71
Dinamització i participació juvenil	301.921,12
Suport entitats juvenils	263.698,35
Transversalitat de gènere	382.601,50
Abordatge Integral de les Violències Masclistes	406.945,83
Igualtat de Gènere	36.303,71
Servei de Promoció de la Gent Gran	470.978,30
Promoció de la Salut	453.089,97
Solidaritat i Cooperació Internacional	800.633,82
LGTBI+	213.708,27
Atenció a la Infància i l'Adolescència	745.519,16
Serveis Bàsics d'Atenció Social	9.259.397,76
Suport als Serveis Socials Bàsics	1.418.377,90
Serveis d'Atenció Domiciliària	6.837.708,99
Oficina de Capacitats Diverses i Accessibilitat	250.969,31
Total Drets Socials i Serveis a les Persones	24.721.652,09
TOTAL DESPESA EN PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA PG	47.925.474,75
DESPESA TOTAL AJUNTAMENT DE TERRASSA 2019	206.931.995,47

Programes de Promoció econòmica i ocupabilitat. Àrea de Desenvolupament econòmic, indústria i ocupació

Els recursos s'han orientat majoritàriament a cobrir les necessitats en dos àmbits:

- **Ocupació:** Actuacions i programes per a la millora de l'ocupabilitat de les persones mitjançant orientació professional i formació qualificadora; localització d'ocupació de qualitat en el teixit productiu de l'entorn, polítiques impulsades conjuntament amb empreses i diferents actors locals per potenciar el mercat laboral i crear ocupació.
- **Promoció econòmica:** Oficina d'atenció a l'empresa (OAE); Emprenedoria i economia social; Promoció Industrial; Responsabilitat Social Corporativa (RSC)

La despesa realitzada en aquests dos àmbits suposa un 92% del total destinat a promoció econòmica i ocupabilitat. Un 3,56% respecte de la despesa total.

Línia d'actuació	despesa	% total
Ocupació	5.348.568,69 €	2,58%
Promoció econòmica	2.024.883,79 €	0,98%
Consum	245.748,57 €	0,12%
Serveis centrals	380.560,40 €	0,18%
TOTAL	7.999.761,45 €	3,87%

Els programes d'aquesta àrea que han realitzat accions de rellevància mitja i alta **pel que fa a l'impacte de gènere, representen el 0,33% de pressupost total de l'Ajuntament i l'1,40% del conjunt de programes amb rellevància mitja i alta amb perspectiva de gènere**

PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA MITJA I ALTA EN PG	Pressupost
Àrea de Desenvolupament Econòmic, Indústria i Ocupació	
Emprenedoria i Economia Social	443.990,79
Terrassa aposta per l'ocupació	229.237,78
Total Desenvolupament Econòmic, Indústria i Ocupació	673.228,57
TOTAL DESPESA EN PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA PG	47.925.474,75
DESPESA TOTAL AJUNTAMENT DE TERRASSA 2019	206.931.995,47

Programes d'Innovació i Projecció de la ciutat. Àrea de Cultura, innovació i Projecció de la ciutat

Els recursos s'han orientat majoritàriament a cobrir les necessitats en àmbits:

- **Educació:** Manteniment i projectes d'obres dels edificis educatius; suport a la formació i orientació professional i a l'educació especial; serveis als equipaments educatius cogestionats (CEIP, CFA i altres); suport i desenvolupament del primer cicle de l'educació infantil (0-3 anys); formació permanent de persones adultes i ensenyaments artístics i musicals; promoció i innovació educativa; suport a l'escolarització; ...
- **Cultura:** Actuacions en diferents àmbits, Arts visuals; Arxius; Biblioteques; Arts escèniques; Cinema Catalunya; Festes i tradicions; Museus; Música ; Plans i projectes culturals;
- **Esports:** Activitats esportives per garantir l'accés de la ciutadania a la pràctica esportiva bé de forma individual o associada en la xarxa d'equipaments esportius de la ciutat.; Impulsar, promoure i difondre l'esport; gestió de les instal·lacions esportives municipals; Potenciar l'esport mitjançant les entitats esportives de la ciutat; Impulsar programes per a la promoció i iniciació esportiva en edat escolar; ...

La despesa realitzada en aquests tres àmbits suposa un 82,8% del total destinat a Innovació i Projecció de la ciutat. Un 17,9% respecte de la despesa total.

Línia d'actuació	despesa	% total
Educació	24.790.536,04 €	11,98%
Cultura	7.352.176,63 €	3,55%
Esports	4.927.108,86 €	2,38%
Patrimoni / Parc audiovisual	1.743.320,12 €	0,84%
Comunicació	1.690.456,07 €	0,82%
Comerç	1.220.413,61 €	0,59%
Serveis centrals	1.009.996,83 €	0,49%
Innovació	805.574,87 €	0,39%
Turisme	732.071,02 €	0,35%
Universitat i soc. coneixement	374.105,95 €	0,18%
Relacions europees i internacionals	305.611,40 €	0,15%
TOTAL	44.951.371,40 €	21,58%

Els programes d'aquesta àrea que han realitzat accions de rellevància mitja i alta **pel que fa a l'impacte de gènere, representen el 3,09% de pressupost total de l'Ajuntament i el 13,34% del conjunt de programes amb rellevància mitja i alta amb perspectiva de gènere**

PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA MITJA I ALTA EN PG	Pressupost
Total Desenvolupament Econòmic, Indústria i Ocupació	673.228,57
Àrea de Cultura, Innovació i Projecció de la Ciutat	
Biblioteca i lectura	445.496,30
Arxiu Històric	259.166,23
Terrassa Noves Tendències	331.150,43
Cultura popular i tradicional	540.664,65
Promoció i difusió cultural	552.728,63
Promoció de l'esport femení i Pla Director de l'Esport	559.849,01
Equipaments esportius	1.742.243,59
Gestió equipaments esportius municipals cedits	1.961.113,14
Total Àrea de la Cultura, Innovació i Projecció de la Ciutat	6.392.411,98
TOTAL DESPESA EN PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA PG	47.925.474,75
DESPESA TOTAL AJUNTAMENT DE TERRASSA 2019	206.931.995,47

Programes d'Innovació i millora de l'organització. Àrea de Serveis Generals i Govern Obert

Els recursos s'han orientat majoritàriament a cobrir les necessitats en tres àmbits:

- **Tecnologia i Sistemes:** desenvolupar i implantar noves tecnologies; renovar i implantar tots els recursos o sistemes tecnològics necessaris per al funcionament de l'Ajuntament de Terrassa, fomentar l'ús intensiu de les TIC; promoure el desenvolupament de l'administració electrònica; simplificar la gestió dels processos per garantir l'accés a la ciutadania, empreses i organitzacions als serveis públics; implantar i impulsar els sistemes de gestió documental; ...
- **Patrimoni, manteniment i logística:** actuacions en equipaments municipals per disposar d'uns espais públics funcionals, amables i a l'abast de tothom, dotats d'instal·lacions i elements suficients, accessibles, adequats i ben conservats; manteniments preventius i correctius; desenvolupament d'un model de gestió patrimonial que permeti la classificació de les propietats municipals en funció de la seva configuració per tal que l'ús que rebin sigui l'adequat; anàlisi i estudi de l'estat de les finques municipals mitjançant la diagnosi, la taxació i la classificació; ...
- **Organització i Recursos humans:** actuacions necessàries per implementar mesures de renovació, modernització i d'innovació organitzativa com el Projecte Fem Ajuntament, la gestió del talent i la carrera professional;

La despesa realitzada en aquests quatre àmbits suposa un 57% del total destinat a innovació organitzativa. Un 7,76% respecte de la despesa total.

Línia d'actuació	despesa	% total
Tecnologia i Sistemes	6.712.059,22 €	3,24%
Patrimoni, manteniment i logística	6.357.524,46 €	3,07%
Serveis econòmics i tributaris	3.562.715,17 €	1,72%
Organització i Recursos humans	2.994.894,12 €	1,45%
Estructura territorial	2.428.554,10 €	1,17%
Atenció ciutadana	2.136.822,07 €	1,03%
Serveis centralitzats	1.440.341,19 €	0,70%
Òrgans de fiscalització	1.416.001,82 €	0,68%
Serveis centrals	962.200,26 €	0,47%
Altres serveis	145.904,24 €	0,07%
TOTAL	28.157.016,65 €	13,54%

Els programes d'aquesta àrea que han realitzat accions de rellevància mitja i alta **pel que fa a l'impacte de gènere, representen el 2,04% de pressupost total de l'Ajuntament i el 8,80% del conjunt de programes amb rellevància mitja i alta amb perspectiva de gènere**

PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA MITJA I ALTA EN PG	Pressupost
Àrea de Serveis Generals i Govern Obert	
Dinamització Territorial	2.082.523,61
Atenció ciutadana	2.136.822,07
Total Àrea de Serveis Generals i Govern Obert	4.219.345,68
TOTAL DESPESA EN PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA PG	47.925.474,75
DESPESA TOTAL AJUNTAMENT DE TERRASSA 2019	206.931.995,47

3. ESTIMACIÓ DE L'IMPACTE DE GÈNERE DELS PROGRAMES PRESSUPOSTARIS 2021

Informacions generals

Pel que fa al pressupost ordinari, la dotació inicial és de **205.738.599,00€**.

Els recents canvis normatius i la suspensió de les regles fiscals permeten afirmar que es podrà donar continuïtat als programes pressupostaris 2020 i que queden dotades plenament, les prioritats polítiques del Govern municipal marcades en el Programa de Govern 2019-2023, ja visualitzades en el Pressupost 2020: les polítiques socials, la cultura i l'educació, la neteja i recollida de residus, la mobilitat i el transport, promoció econòmica i l'espai públic.

A continuació desglossem com es distribueix en capítols i àrees. A la Taula 1. veiem la distribució per capítols. Destacar, únicament que les despeses corrents (Capítols 1-5) concentren el 93,5% de les despeses i que **els capítols 1, 2 i 4 sumen el 93%.**

Taula 1.
PRESSUPOST DE DESPESES PER CAPÍTOLS

CAPÍTOLS	IMPORT	% TOTAL
C1. DESPESES DE PERSONAL	91.651.361,00	44,5
C2. DESPESES EN BÉNS CORRENTS I SERVEIS	50.552.855,00	24,6
C3. DESPESES FINANCERES	766.729,00	0,4
C4. TRANSFERÈNCIES CORRENTS	49.087.465,00	23,9
C5. FONS DE CONTINGÈNCIA	188.090,00	0,1
C6. INVERSIONS	910.443,00	0,4
C7. TRANSFERÈNCIES DE CAPITAL	4.110.661,00	2,0
C8. ACTIUS FINANCERS	195.995,00	0,1
C9. PASSIUS FINANCERS	8.275.000,00	4,0
TOTAL	205.738.599,00	100,0

El capítol amb més dotació és el destinat a despeses de personal, seguit del Capítol 2 (despeses de béns corrents i serveis) i del Capítol 4 (transferències corrents).

L'anàlisi del Capítol 1 amb perspectiva de gènere és un dels reptes pendents d'aquest informe. Sens dubte, pel seu volum pressupostari, és important saber si el pressupost que es destina al personal de l'Ajuntament és reproductor o transformador de desigualtats. No obstant això, com s'explica a les conclusions, no ha estat possible perquè no s'han implementat encara els resultats de la nova relació de llocs de treball.

El Capítol 2, per la seva banda, inclou programes, projectes i activitats que els serveis desenvolupen donant compliment als seu Pla de Treball. En aquest sentit, destaquem algunes prioritats derivades de la pandèmia i que tindran el seu reflex en les partides pressupostàries, ja que augmentaran per cobrir les necessitats sorgides:

- Transport: increment del cost per la possible disminució d'ingressos degut a l'impacte de la covid19 en el transport públic
- Gestió de l'espai públic: cobrir l'augment del cost del nou contracte de manteniment de l'espai públic
- Neteja i residus: augment de cost per la recollida millora del servei
- Augment cost de neteja ordinària i derivada del covid19
- Estudis i projectes urbanístics
- Medi natural i Anella Verda: per manteniment i accions de millora
- Reforçar els serveis d'atenció ciutadana i el servei de contractació, millores a tecnologia, i majors costos del 010 per efecte de la covid19
- Reforç dels Serveis Socials, quant a ajuts i projectes de suport, reforç i major cost del Servei d'atenció a domicili
- Cofinançament plans d'ocupació
- Suport a entitats culturals i esportives, millora d'activitats culturals, d'instal·lacions esportives, i despeses relatives a l'organització del mundial d'hoquei de 2022

Pel que fa a la distribució del pressupost **per ÀREES**, a la Taula 2 es pot observar el pes que tenen els diferents programes pressupostaris de cada àrea en relació al total. Com es pot veure, **l'àrea de Serveis Territorials i Seguretat és la que compta amb un pressupost més elevat, concentrant el 35,5% del total.**

Taula 2.

PRESSUPOST DE CADA ÀREA

% dels programes pressupostaris de cada àrea en relació al pressupost total

ÀREES	IMPORT	% TOTAL
PRESIDÈNCIA	7.588.073,00	3,7
S.TERRITORIALS I SEGURETAT	73.121.349,00	35,5
URBANISME I SOSTENIBILITAT	8.524.174,00	4,1
ECONOMIA, FINANCES, SG I GOVERN OBERT	33.491.140,00	16,3
DRETS SOCIALS	26.939.334,00	13,1
CICLES DE VIDA	28.120.532,00	13,7
PROMOCIÓ ECONÒMICA	7.906.601,00	3,8
PROJECCIÓ DE LA CIUTAT	14.539.755,00	7,1
E. TERRITORIAL I ATENCIÓ CIUTADANA	5.507.641,00	2,7
TOTAL	205.738.599,00	100,0

Impacte previst dels programes pressupostaris amb rellevància mitja i alta quant al gènere

Per realitzar l'estimació de l'impacte de gènere dels programes pressupostaris, s'han analitzat els mateixos programes pressupostaris que el 2019 van ser considerats bastant o molt rellevants quant al gènere, i s'hi han afegit altres que han incorporat la perspectiva de gènere en aquest exercici 2021 (a la Taula 3 es destaquen en negreta).

Es tracta de **51 programes que sumen 56.028.173€, és a dir, un 27,23% del pressupost total de l'Ajuntament.** Comparant aquestes dades amb les registrades per l'avaluació de l'exercici 2019, **s'ha augmentat en 13 el nombre de programes i preveiem que s'incrementi el pressupost amb impacte de gènere en 8.102.698,25 € (un 4,07%).**

Taula 3.
PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA MITJA I ALTA QUANT AL GÈNERE.

PROGRAMES PER ÀREES	PRESSUPOST
Àrea de Presidència	
Usos del Temps	5.000,00
Campanyes i accions comunicació	100.900,00
Relacions Europees i Internacionals	284.469,00
Total Presidència	390.369,00
Àrea de Serveis Territorials i Seguretat	
Agents de Convivència	89.000,00
Gestió i planificació de la mobilitat	531.483,00
Enllumenat públic	3.184.725,00
Parcs i jardins	7.280.978,00
Obra pública	1.484.096,00
Total Àrea de Serveis Territorials i Seguretat	12.570.282,00
Àrea d'Urbanisme i Sostenibilitat	
Planejament urbanístic	614.198,00
Anella Verda i Biodiversitat	594.851,00
Total Àrea d'Urbanisme i Sostenibilitat	1.209.049,00
Àrea d'Economia, Finances, Serveis Generals i Govern Obert	
Suport a la Sindicatura de Greuges	158.482,00
Prevenició de Riscos Laborals	528.341,00
Formació	386.038,00
Total Àrea d'Economia, Finances, Serveis Generals i Govern Obert	1.072.861,00
Àrea de Drets Socials	
EAIA	725.934,00
Serveis Bàsics d'Atenció Social	8.998.023,00
Suport als Serveis Socials Bàsics	1.840.978,00
Polítiques Socials d'Habitatge	1.061.637,00
Dinamització Comunitària	271.371,00
Oficina de Capacitats Diverses	309.833,00
Servei d'Atenció Domiciliària	8.605.735,00
Dependència	515.797,00
Promoció de la salut	437.620,00
Ciutadania	538.820,00
Transversalitat de Gènere	438.524,00
Abordatge integral de les VM	470.196,00
Igualtat de Gènere	47.888,00
LGTBI+	218.631,00
Solidaritat i Cooperació Internacional	728.919,00
Total Àrea de Drets Socials	25.209.906,00
Àrea Cicles de Vida	
Promoció i Innovació Educativa	443.789,00
Suport a la formació i orientació professional	304.708,00
Suport a l'escolarització	2.629.716,00
Qualitat Democràtica	447.652,00
Promoció Gent Gran	553.631,00
Suport a projectes d'entitats juvenils	275.824,00
Emancipació	321.651,00
Dinamització i participació juvenil	307.481,00
Total Àrea de Cicles de Vida	5.284.452,00

Àrea de Promoció Econòmica	
Servei d'Ocupació	317.534,00
Emprenedoria i Economia Social	428.181,00
Consum	256.071,00
Districte Universitari-Innovació	135.602,00
Total Àrea Promoció Econòmica	1.137.388,00
Àrea de Projectió de la Ciutat	
Universitat - Recerca	144.588,00
Divulgació del Coneixement	41.890,00
Cultura Districtes	164.488,00
Cultura popular i tradicional	575.540,00
Terrassa Noves Tendències	324.008,00
Festa Major de Terrassa	394.348,00
Equipaments esportius	1.446.948,00
Gestió equipaments esportius municipals cedits	1.625.580,00
Fira Modernista	112.688,00
Total Àrea de Projectió de la Ciutat	4.830.078,00
Àrea d'Estructura Territorial i Atenció Ciutadana	
Dinamització Territorial	2.016.247,00
Atenció ciutadana	2.307.541,00
Total Àrea de Serveis Generals i Govern Obert	4.323.788,00
TOTAL DESPESA EN PROGRAMES AMB RELLEVÀNCIA PG	56.028.173,00
DESPESA TOTAL AJUNTAMENT DE TERRASSA 2019	205.738.599,00

4. CONCLUSIONS I PROPOSTES DE MILLORA

Conclusions

L'objectiu últim de qualsevol anàlisi com la que ens ocupa, és disposar de dades quantitatives exhaustives per mesurar l'impacte de gènere del conjunt del pressupost i respondre a la pregunta de quin percentatge del pressupost municipal està destinat a la igualtat de gènere, quin té un impacte positiu i, fins a quin punt la despesa del consistori té en compte la perspectiva de gènere.

Aquest informe, per primer cop en els cinc anys en què s'ha elaborat, ha permès oferir dades concretes: **el 2019, el 23,16% del pressupost es va destinar a programes amb rellevància mitja i alta quant al gènere, i es preveu que dins el pressupost de 2021 aquets percentatge pugi 4 punts i es situï en un 27,23%.**

Arribar fins aquí ha estat possible perquè s'han anat assolint diferents fites i **s'han anat superant – tot i que no plenament- la majoria dels obstacles que s'assenyalaven en els informes precedents:**

- **Personal amb coneixements i formació substantiva** sobre la matèria (què entenem per perspectiva de gènere, què és un indicador d'impacte de gènere...) i també amb formació procedimental, especialment pel que fa a la identificació de les desigualtats de gènere i la utilització de sistemes de recollida de dades desagregades. Entre 2016 i 2020, s'ha aconseguit fer l'aprenentatge de nous conceptes i processos per part del personal i superar la dificultat per obtenir informació prèvia per a l'anàlisi atesa la manca de dades desagregades i, també, d'eines teòriques per identificar les discriminacions i desigualtats. Actualment, el 77% dels serveis municipals afirma que part del seu personal ha realitzat formació en gènere.
- **Major coneixement sobre la normativa.** En aquest sentit, entre la “Diagnosi de gènere” que es va elaborar el 2016 i la seva actualització a finals del 2019, hem constatat avenços considerables.
 - 2016: el 64,4% dels serveis desconeixien que existia una normativa municipal específica sobre transversalitat de gènere.
 - 2019: el 97,4 % dels serveis afirmen conèixer i aplicar el RMIG

Tot apunta a què s'ha superat àmpliament el desconeixement inicial, però s'ha de matisar que els serveis coneixen únicament aquells aspectes del RMIG que s'han treballat a través de formacions: comunicació no sexista, planificació i avaluació i informes d'impacte de gènere. En canvi, només el 25% dels serveis afirmen que el tenen en compte en el seu àmbit d'actuació específic.

- **La recollida i anàlisi de les dades desagregades per sexes** ha estat un altre dels àmbits en què s'ha avançat força. Seguint la mateixa Diagnosi, veiem que:
 - 2016: la majoria dels serveis no desagregaven les dades per sexes (52,9%), o ho feien parcialment (16,1%), de manera que només un 31% del total estava complint l'àmplia normativa estatal, autonòmica i municipal que obliga a fer-ho.
 - 2019: el 64% recullen les dades desagregades: un 47% per sexes i un 27% per gèneres, incorporant la instrucció 1/2019 sobre l'adequació dels formularis a la Llei 11/2014 de 10 d'octubre.

Les dades de 2016 eren coherents amb la manca de coneixement de la normativa, ja que si es desconeixien les obligacions formals, difícilment es podia tenir en compte a desagregació de dades. Aquest desconeixement explicava, possiblement, que un 14% dels serveis no ho haguessin planificat, un 11% no disposessin de les eines informàtiques o manuals i un 27% ho consideressin "irrellevant".

Veiem com les dades de l'enquesta de 2019 són més optimistes, especialment perquè la majoria d'aquests serveis també utilitzen aquestes dades per a realitzar diagnòstic, anàlisis i les publiquen a les seves memòries anuals. Entre els serveis que no ho fan, el percentatge dels que ho consideren irrellevant ha caigut fins al 10%, i el motiu per no recollir-les és, sobretot, per manca d'eines, per no planificar-ho prèviament o perquè són serveis que no realitzen activitats ni presten serveis a persones i, per tant, no és necessari que recullin dades ni les desagreguin per sexes o gèneres.

- **La creació d'una metodologia pròpia de treball.** No hem de perdre de vista la complexitat de tot el procés, atesa la multiplicitat d'actors que prenen part en el disseny del pressupost, i la necessitat de crear una metodologia de treball pròpia i completament adaptada a la realitat de la nostra corporació. La utilització de la fitxa on es recull tota la informació rellevant per al pressupost, incorporant un apartat específic sobre l'impacte de gènere i afegint a les actuacions indicadors desagregats per sexe és una eina imprescindible sense la qual no podríem fer l'anàlisi ni obtenir indicadors quantitatius que permeten objectivitzar els resultats.
- **L'anàlisi de la conjuntura econòmica i social de les dones a la ciutat de Terrassa** ha estat un dels reptes més ambiciosos d'aquests darrers anys, ja que és imprescindible per saber si les polítiques que s'estan duent a terme donen resposta a les necessitats reals de la població. Aquest estudi es troba actualment en fase de revisió. Val a dir que la pandèmia va afectar-lo de ple perquè si bé el mes de març ja s'havien pogut realitzar les enquestes telefòniques, les restriccions de mobilitat van impedir la realització dels grups focals previstos per al mes de març. Esperem fer públics els resultats durant el primer trimestre de 2021, però de ben segur disposar d'aquest document ens permetrà conèixer més i millor la situació de les dones de la ciutat i ajustar les actuacions a realitzar durant els propers anys.

Propostes de millora

Amb l'objectiu de continuar avançant i assolir un pressupost que incorpori plenament la perspectiva de gènere i que tingui un impacte real en la reducció de les desigualtats per raó de gènere, plantejem un seguit de propostes:

- **L'anàlisi del capítol 1 del pressupost municipal** és un dels grans objectius pendents per a l'elaboració de l'informe d'impacte de gènere ja que suposa un percentatge substancial del total (al voltant del 45%) i és necessari analitzar si el pressupost que s'hi destina està reproduint desigualtats o, per contra, està essent un element transformador. No ha estat possible realitzar aquesta anàlisi atès que l'elaboració dels informes ha coincidit en el temps amb el canvi de model d'estructura retributiva i organitzativa de l'Ajuntament, que tot just acaba de finalitzar fa uns mesos, però que esperem poder realitzar durant l'exercici 2021 si l'evolució de la pandèmia permet la seva implementació. És imprescindible poder elaborar una nova diagnosi en què es comparin els resultats obtinguts el 2009 en el marc de l'elaboració del Pla d'Igualtat Intern i en la que es va constatar segregació horitzontal i vertical que indicarien, indirectament, una desigualtat pel que fa a les retribucions rebudes.¹
- Per millorar l'**impacte de gènere dels capítols 2 i 4**, i amb l'objectiu que els programes de la despesa s'orientin clarament a la igualtat de gènere i tinguin una repercussió de gènere positiva, caldria:
 - Consolidar **els processos i metodologies de treball** endegats per la Comissió de Pressupostos amb Perspectiva de Gènere, un espai que ha experimentat un creixement considerable de membres atesa la creació de noves àrees. Sens dubte, aquesta comissió, on hi participen les persones responsables de la planificació estratègica i la gestió econòmica de cada àrea, ha de ser el motor dels canvis i el referent tècnic per als serveis municipals. Tot i que s'ha avançat molt, **existeix molt marge de millora en la identificació de les desigualtats de gènere en cada àmbit d'actuació, així com en el disseny de programes i pressupostos orientats a la igualtat de gènere.**
 - **Millorar els sistemes d'informació, recollida i tractament de dades**, ja que si bé hem avançat respecte dels anys anteriors, encara hi ha un percentatge elevat de serveis que no desagrega les dades per sexe ni utilitza indicadors amb perspectiva de gènere i això dificulta enormement la planificació i l'avaluació amb perspectiva de gènere. Caldria, en aquest sentit, una anàlisi exhaustiva dels motius pels quals alguns serveis manifesten la impossibilitat de recollir dades desagregades per sexes, especialment si es tracta de manca d'aplicacions informàtiques o altres eines que ho permetin.

¹ En aquest sentit, cal apuntar que no es van poder segregar per sexe les dades referents a les retribucions globals del personal de l'Ajuntament (incloent-hi NR, els factors, hores extres i triennis i altres complements personals) i per aquest motiu l'única anàlisi que es va poder fer en relació a aquest àmbit és, en primer lloc, la distribució de dones i homes en els diferents NR i, d'altra banda, el pagament per triennis i factors en termes globals. Com es recull a l'informe de la diagnosi "*cal dir que aquesta anàlisi no és del tot precisa, ja que no permet calcular la bretxa retributiva entre dones i homes ni ofereix cap indicació en relació a com es distribueixen els complement s (factors i antiguitat) per sexes i NR. Tampoc no es pot analitzar si hi ha diferències segons el tipus de jornada, càrrec o relació contractual. Per tant és difícil establir, a partir de les dades obtingudes, l'impacte real de la política retributiva de l'ajuntament en termes de gènere.*" Es pot consultar la versió completa a:

https://utinc.terrassa.cat/areesserveis/govern/RRHH/Documents/PlaIgIntIntern_AjTerrassa_maig2012.pdf

- Elaborar un **programa de formació especialitzada** que permeti que, a cada servei, hi hagi una persona especialista. Així mateix, la formació dels Equips de planificació estratègica de cada àrea que els permeti assessorar i acompanyar el personal perquè incorpori la perspectiva de gènere en el seu àmbit.

Malgrat tot, i en resum, anem avançant, anem vençant resistències i anem sumant complicitats. Tot i les dificultats, difícilment es pot fer marxa enrere en aquest procés d'incorporació de la perspectiva de gènere en les polítiques municipals, la qual cosa ens ajuda, de mica en mica, a fer polítiques municipals més democràtiques, diverses i transformadores de les desigualtats.

Amb aquesta voluntat, continuem treballant tot i ser conscients del context incert que ha obert la pandèmia i les conseqüències negatives que previsiblement tindrà a curt i mig termini i que poden condicionar les polítiques públiques municipals.

Com s'ha comentat a la presentació, el pressupost 2021 es troba condicionat per la pandèmia covid19 i la seva evolució. Aquesta crisi ha fet evident diferents desigualtats estructurals ja existents, i en especial les de classe social, situació migratòria i gènere. Per això hem cregut oportú incorporar, en els annexes a aquest informe, els principals efectes que ja té o pot arribar a tenir la crisi des d'una perspectiva de gènere.

Perquè com afirma Nacions Unides *“aquesta crisi no és només un problema de salut, sinó que afecta al nucli de la igualtat de gènere i, per això, és imprescindible que les accions que es dissenyin ho tinguin en compte per no provocar més iniquitats i un retrocés de la igualtat de gènere en les agendes polítiques a tots nivells.”*

ANNEX 1.

MARC NORMATIU

Normativa estatal

- a. Llei 30/2003 per a la incorporació de la valoració d'impacte de gènere en les disposicions normatives del govern.
- b. Llei 3/2007 per la igualtat efectiva entre dones i homes, que en l'article 15 sol·licita a les administracions públiques que transversalitzin la igualtat de gènere en l'adopció i execució de les seves disposicions normatives, en la definició i en el pressupost de les polítiques públiques, en tots els àmbits.

Normativa autonòmica

- a. Llei 4/2001, on s'estipula que els decrets Llei han d'anar acompanyats d'un informe d'impacte de gènere preceptiu.
- b. Llei 17/2015 d'Igualtat efectiva de dones i homes, que en l'article 6 estableix que els Ajuntaments *han de crear i adequar els mecanismes necessaris per a integrar la transversalitat de la perspectiva de gènere en llurs actuacions polítiques*; l'article 15 estableix que cal elaborar informes d'impacte de gènere i, en l'article 17, que cal que aquests informes facin visible l'impacte diferenciat dels pressupostos sobre els homes i les dones, i integrar els objectius propis de la perspectiva de gènere en els objectius dels pressupostos orientats als resultats.

Normativa municipal

- a. Reglament Municipal d'Igualtat de Gèneres, que estableix en l'article 6 que l'Ajuntament de Terrassa ha d'incorporar la perspectiva de gènere en l'elaboració dels pressupostos municipals per tal d'evitar el biaix per raó de gènere. Amb aquesta finalitat les propostes s'elaboraran amb perspectiva de gènere, fent visible l'impacte diferenciat dels pressupostos sobre els homes i les dones, integrant els objectius propis de la perspectiva de gènere en els objectius dels pressupostos orientada als resultats.

ANNEX 2

ANÀLISI DELS EFECTES DE LA PANDÈMIA AMB PERSPECTIVA DE GÈNERE

L'Ajuntament de Terrassa, conscient de l'impacte de la pandèmia sobre els col·lectius més vulnerables, ha fet un esforç per introduir la perspectiva de gènere des d'una mirada interseccional en el disseny dels programes i el seu corresponent pressupost. En concret:

- Tots els documents estratègics incorporen les dades desglossades per sexe, la qual cosa ens ha permès analitzar els impactes diferencials en dones i homes, i identificar els àmbits on els efectes negatius recauen de manera desproporcionada en un o altre sexe.
- En tots els àmbits s'ha analitzat explícitament la interrelació de la variable gènere amb altres eixos de desigualtat (origen, edat, discapacitat...) per identificar els col·lectius més vulnerables i proposar actuacions concretes.

A continuació s'analitzen, breuement, alguns dels efectes més destacables – que ja s'han produït o que es preveu que puguin produir-se – i que s'han tingut en compte a l'hora de dissenyar les actuacions per a l'any 2021.

Efectes sanitaris

El sistema de salut ha estat en la primera línia de gestió de la COVID19, amb els equips de professionals dedicats, pràcticament en la seva totalitat, a l'emergència. El col·lectiu sanitari, en un context de precarietat prèvia per les retallades de períodes anteriors, ha fet un esforç sobrehumà per a estar a l'alçada de les circumstàncies. Pel que fa al gènere cal dir que:

- L'impacte de gènere de la covid19 ha estat àmpliament documentat. El nombre de contagis de SARS-CoV2 a Catalunya va ser durant la primera onada notablement superior en les dones que en els homes, tant de casos confirmats (PCR o bé prova ràpida positives) com de casos sospitosos (persones amb símptomes de la malaltia i diagnòstic professional sanitari que les classifica com a possibles).
- Aquesta diferència entre dones i homes s'observa des de l'inici de la pandèmia i s'ha anat ampliant durant l'evolució de la mateixa. És més acusada en les franges d'edat de 20 a 60 anys i de més de 90 anys, fets que podrien estar en relació amb el major nombre de dones treballadores a primera línia dels serveis essencials en la franja d'edat jove i amb l'esperança de vida més llarga de les dones en la franja d'edat gran.
- Les dades epidemiològiques apunten a una major taxa de contagis en les dones; els homes, en canvi, presenten una major taxa de mortalitat en tots els grups d'edat. No obstant això, hem vist poques notícies sobre la superior incidència i prevalença de la malaltia en les dones, la qual cosa ha de fer reflexionar sobre la necessitat de recollir i tractar la informació en clau de gènere per poder fer bones anàlisis.

- Les dones formen gran part de les plantilles sanitàries, i per tant, han estat més exposades per les seves activitats laborals. Aquesta exposició ha estat especialment evident en el col·lectiu de les treballadores de la llar en règim intern, amb o sense contracte laboral, que han allargat les seves jornades i han estat obligades al confinament amb les famílies amb qui treballen sense disposar de les mínimes condicions de prevenció, seguretat i salut, i atenent sovint a població de risc o directament contagiada pel virus.
- Persones amb malalties cròniques o altres patologies han patit també les conseqüències de la pandèmia sense poder rebre l'atenció requerida; en el cas de les dones s'han constatat dificultats per accedir als serveis bàsics de salut sexual i reproductiva i als controls maternals, i l'accés als programes preventius de càncer de mama i de càncer ginecològic.
- Les dones dels col·lectius més vulnerables socioeconòmicament i per origen, han patit, a més, dificultats afegides: atesa la bretxa digital i la diversitat lingüística i cultural, hi ha sectors de la població que poden tenir més dificultats a l'hora d'accedir a la informació i d'aplicar criteris de confinament, higiene i prevenció del Covid19. També, tot i que l'accés a la salut actualment és un dret universal, preocupa que les dones en situació irregular i no empadronades únicament puguin accedir a atenció sanitària d'urgències en cas de gravetat.
- D'altra banda, les restriccions de moviment, acompanyades de mesures punitives i sancionadores poden afectar de manera desproporcionada a aquells col·lectius més estigmatitzats com són les persones transgènere, les persones amb VIH, les treballadores sexual i les dones que pateixen addiccions, ja que el consum es produeix de forma menys segura en termes higiènics i sanitaris, i amb pitjors efectes no desitjats.

Efectes econòmics

No podem ignorar que la qüestió econòmica és un tema central, tant si es parla de treball remunerat com d'economia informal; i en termes de gènere, classe i origen, és innegable que hi ha un impacte diferencial entre dones i homes.

Pel que fa al treball remunerat, es preveu un impacte especialment negatiu per als sectors feminitzats i amb forta presència de persones migrades:

- sectors considerats essencials però, paradoxalment, amb pitjors condicions laborals (major discontinuïtat, estacionalitat i temporalitat) i retributives, com ara: atenció a la dependència, residències de gent gran, treball a domicili, neteja, supermercats, petit comerç, hostaleria, restauració, sanitat, educació, serveis socials, lleure, tercer sector²...
- l'economia informal³ (neteja i atenció a la dependència, sobretot) on els ingressos econòmics són irregulars i insegurs, no genera dret a cap prestació econòmica ni recurs social.

D'altra banda, no podem oblidar en aquest àmbit que l'economia monetària és sostinguda per l'economia domèstica i de les cures no remunerada, invisible i portada a terme, sobretot, per les dones. És important tenir en compte:

- La terciarització en termes d'ocupació de les dones, i la gran afectació que han sofert la majoria dels serveis i comerços, fa preveure que la taxa d'ocupació femenina patirà una davallada important, ja sigui de forma temporal a través d'ERTOS o bé combinat amb l'increment de la taxa d'atur; hi ha tot un sector d'ocupació femenina que ha caigut (restauració, sector hotelier, cures i *cangurats*, serveis de neteja de la llar i d'empreses, oficines, establiments, centres escolars, etc), deixant a moltes dones i les seves famílies en contextos de gran vulnerabilitat.
- El tancament forçat d'empreses, la limitació d'activitats econòmiques, etc. ha afectat, especialment, les treballadores més vulnerables, les més precàries i amb feines informals; hi ha dones en situació administrativa irregular i en economia submergida, no cobertes per cap ERTOS i sense ingressos, que en el millor dels casos només poden accedir a algunes ajudes socials. Moltes dones que treballen en l'economia informal (neteja i atenció a la dependència, sobretot) no generaran dret a cap prestació econòmica ni recurs social. Tampoc el sistema especial de les treballadores de la llar i les cures no cobreix el dret a l'atur i, tot i l'aprovació del subsidi extraordinari per falta d'activitat d'aquestes treballadores, moltes no estaven al mercat de treball formal i, per tant, no tenen possibilitat d'accés a les prestacions previstes pel Govern de l'Estat.

² Segons l'Observatori [Dones Empresa i Economia](#) de les 715.000 persones a Catalunya que constitueixen la primera línia, un 65% són dones. 200.000 persones són personal sanitari i d'aquest el 70% són dones, de les 44.000 persones que treballen en centres per a la gent gran o persones malaltes el 84%, de les 26.000 professional de serveis socials el 80% són dones, de les 135.000 persones que treballen en establiments d'alimentació el 64% són dones i el personal de neteja el 86% són dones.

³ És pertinent recordar que sovint el treball irregular no és una opció voluntària sinó que, d'una banda, hi ha dones que només poden treballar unes hores perquè també s'encarreguen de les responsabilitats familiars (menors, dependents) i d'altra banda hi ha empreses i/o particulars que no contracten formalment per estalviar-se els costos derivats de la seguretat social, vacances o pagues extraordinàries. Aquesta situació és especialment greu quan afecta les dones en situació administrativa irregular, ja que les fa vulnerables a tot tipus d'abusos.

- Es detecta un risc de vulnerabilitat més alt per a les dones de més de 50 anys, perquè les possibilitats laborals i de millora salarial són molt més reduïdes que no pas en edats més joves; per tant, caldria endegar polítiques actives d'ocupació en aquesta franja d'edats, justament abans del període de jubilació.
- L'assumpció de les càrregues familiars derivades de la cura d'infants i persones dependents, assumides majoritàriament per les dones, fa que hagin d'enfrontar-se a l'opció injusta i, de vegades impossible, de renunciar a la feina remunerada per cuidar filles, fills i persones dependents a casa.
- Sabem que les dones, treballin o no fora de la llar, assumeixen majoritàriament aquestes tasques, i fins i tot quan les externalitzen ho fan a través d'altres dones -migrants, majoritàriament-. Moltes veus apunten que a la nostra societat el model de cures ha fet fallida perquè no hi ha polítiques públiques que donin resposta efectiva a les necessitats bàsiques de les persones: el treball de cura en l'espai familiar no és repartit corresponsablement i en l'espai remunerat és insuficient i pràcticament tot es realitza en condicions de subcontractació i de precarietat. Aquesta situació dificulta els processos de recerca de feina i la incorporació o reincorporació al treball i, en el millor dels casos, el teletreball.
- D'altra banda, les dones pateixen més la bretxa digital, que es manifesta en casuístiques ben diverses: manca d'aparells tecnològics – telèfon mòbil, tauleta, ordinador i/o impressora-, manca de connexió a la xarxa, manca de competències digitals. Aquestes mancances dificulten, quan no impossibiliten, l'accés a determinats recursos (tramitació RAI, tramitació de prestacions i ajuts de subministraments bàsics per als quals es demana idCat o certificat digital, inscripció a portals i APP de recerca de feina, sol·licitud de recursos, atenció o informació amb les administracions o comunicació amb els centres educatius....)

Efectes socials

En una ciutat amb, aproximadament, un 40 per cent de la població exclosa o en risc d'exclusió social, amb un important índex de segregació escolar i problemes annexes a una mitjana socioeconòmica mitja amb una renda familiar bruta per sota de la mitjana de Catalunya, la pandèmia ha tingut una afectació directa sobre l'activitat econòmica i la població més vulnerable, amb una major incidència divergent entre les diferents zones de la ciutat d'acord amb la seva composició socioeconòmica.

A més a més, la crisi de la COVID19 ha posat en evidència i agreujat la precarització crònica que pateix el jovent des de la crisi financera del 2008. Una precarització crònica que ha provocat que els i les joves siguin un dels col·lectius més afectats per la pandèmia, tal com indica l'enquesta elaborada pel CEO respecte els impactes del coronavirus: a qui més els han disminuït els ingressos, els més afectats proporcionalment per ERTO o per la pèrdua de llocs de feina i els qui emocionalment senten més tristesa, més angoixa i més incertesa. Si l'emancipació juvenil se situava als 30 anys de mitjana a Catalunya –en contrast amb els 26 d'Europa– ja abans de la pandèmia, aquesta no fa més que agreujar-ne la problemàtica i evidenciar la necessitat de polítiques que hi donin resposta.

Una anàlisi amb perspectiva de gènere és imprescindible per abordar 2 aspectes clau en l'àmbit social: l'augment de la vulnerabilitat de determinats col·lectius i l'augment de la feminització de la pobresa i l'increment de la violència vers les dones.

- Pel que fa a col·lectius de dones especialment vulnerables, és previsible que la reducció d'ingressos econòmics que patiran moltes famílies les condemni a l'exclusió social. Entre aquest col·lectius vulnerables que tenen mancances específiques per estar travessats per diferents eixos de desigualtat, cal no oblidar:
 - Famílies monomarentals
 - Persones joves, atesa la seva vinculació amb l'ocupació temporal
 - Persones majors de 65 anys que viuen soles
 - Persones migrades
 - Persones amb capacitats diverses
- Pel que fa a l'accés a prestacions socials, les organitzacions sindicals alerten de l'elevada feminització de la pobresa i de la insuficiència de les mesures acordades, algunes d'elles sense perspectiva de gènere. Cal fer especial atenció a:
 - Dificultats per mantenir l'habitatge especialment per part de col·lectius molt vulnerables, entre els quals les famílies monomarentals, les dones grans que viuen soles, les dones en situació de violència masclista...
 - Dificultats per accedir a les mesures de compensació establertes per a les treballadores de la llar, entre d'altres pel retard en la seva publicació i per la complexitat en la tramitació dels ERTO, que en el cas de les empleades de la llar no corre a càrrec de l'empresa sinó de la treballadora.

- Manca de previsió de mesures específiques per a les famílies monoparentals, que majoritàriament són monomarentals.
- Pel que fa a la violència masclista, sabem que la situació de confinament augmenta la vulnerabilitat de les dones que pateixen violència masclista així com la dels seus fills i filles degut al major temps de convivència amb l'agressor i a les majors dificultats per demanar ajuda en aquesta situació excepcional de reclusió⁴. Alhora, es constaten altres efectes:
 - l'augment de les pressions econòmiques, socials i la por a les conseqüències de la crisi del COVID-19, així com el context de confinament i convivència forçada, es pot donar un increment de la violència masclista.
 - l'augment de l'impagament de deutes, hipoteques, pensions, etc; malgrat que el jutjat hagi emès sentència, els maltractadors poden utilitzar aquests elements per imposar el seu control sobre les dones.
- Totes aquestes situacions s'agreugen quan es tracta de dones amb més dificultats d'accés a recursos, o en persones que necessiten acompanyament o mesures per assegurar l'accessibilitat universal (ex: dones grans que conviuen amb el seu agressor i no tenen accés a internet, ni recursos i/o competències digitals; dones amb discapacitat; dones en situació de pobresa i/o precarietat que no tenen accés a Internet o a dispositius telemàtics/virtuals; dones estrangeres o en situació administrativa irregular, etc.). Aquest context també dificulta el possible accés a xarxes familiars, comunitàries i laborals que podrien oferir contenció, suport i ajuda i actuen com a factors de protecció.
- L'aïllament domiciliari obligatori i la convivència durant 24 hores amb l'agressor és un factor de risc que implica també a infants i adolescents que hi conviuen: escolten, veuen i pateixen la violència en primera persona. Es pot produir, també, un augment de la violència i els abusos contra menors.
- En el cas de les noies joves, l'augment de l'ús d'internet, de les xarxes socials i els videojocs en temps de confinament augmenta el risc de les diverses formes de ciberassetjament
- La limitació de la circulació ciutadana i l'establiment del *cobrefoc* ha buidat els carrers de gent en determinades franges horàries, la qual cosa dificulta la interacció amb la comunitat, que pot obstaculitzar o minimitzar el risc de patir situacions de violència masclista a l'espai públic
- Les treballadores sexuals pateixen una situació de no reconeixement i desprotecció que els impedeix accedir a ajudes laborals, els dificulta l'accés a l'habitatge i vulnerabilitza les seves condicions de vida en general.

⁴ Durant el confinament, a Catalunya les dones han utilitzat més els serveis i els recursos d'atenció posats a disposició de les dones víctimes de violència masclista, i les trucades als telèfons d'assistència s'han incrementat un 60%. Han augmentat les demandes d'acompanyament i d'assessorament jurídic, però han disminuït el número de denúncies: es creu que aquesta disminució podria estar relacionada amb la situació d'aïllament i control a la que s'han vist sotmeses les víctimes per part dels agressors.. Al Servei d'Informació i Atenció a les Dones (SIAD) de Terrassa entre el 16 de març i el 21 de maig s'han realitzat 1.153 atencions de seguiment i 62 atencions urgents.

Efectes educatius

Hi ha hagut un aturada de molts mesos en el calendari acadèmic i en els aprenentatges. La pèrdua de l'escola com a espai de socialització de la infància, l'adolescència i el jovent, així com també la pèrdua de les extraescolars i l'educació en el lleure –recuperada aquesta amb els Casals d'estiu– han tingut un fort impacte. També s'ha fet palesa l'escletxa entre bona part de l'alumnat de la ciutat: una escletxa socioeconòmica i digital que ha fet més evidents les desigualtats educatives entre famílies.

L'escola, entesa en gran part com a espai d'adquisició de coneixements, adquireix una nova dimensió i ens aboca cap a un canvi de paradigma del model educatiu estès fins ara. Es fa evident la necessitat d'un model d'Educació 360, basat en competències i on tan important és l'escola com el fora l'escola i l'educació en el lleure en el creixement personal, formatiu i emocional de la infància i del jovent.

Pel que fa a la perspectiva de gènere, no podem oblidar les conseqüències “col·laterals” que el tancament de les escoles van tenir:

- ha provocat la suma de la cura de les criatures a casa i la cura de les persones grans convivents, que s'han afegit a les feines domèstiques⁵.
- la conciliació de la vida familiar i laboral, tant reivindicada des de molt abans de la crisi, s'ha convertit en una qüestió de primera necessitat. Les famílies han hagut de reestructurar el seu funcionament, pactar flexibilitat i nous horaris amb les empreses, reduir l'horari laboral, o teletreballar als vespres, les nits i els caps de setmana.
- els problemes de conciliació s'agreugen en el cas de les llars monoparentals, al capdavant de les quals hi ha una dona en la majoria dels casos (el 79,9 % de les llars monoparentals a Catalunya). Una mostra d'aquest biaix és el fet que, durant el confinament, un 7,9 % de les dones vivien soles amb els seus infants, mentre que aquest percentatge es rebaixa a la meitat en el cas dels homes. Les llars monoparentals no només compten amb menys possibilitats per conciliar, sinó que sovint disposen d'una única font d'ingressos que ha pogut quedar suspesa. Per tant, es tracta d'un col·lectiu que requereix una atenció especial.
- alhora, el tancament de les escoles, ha fet que moltes dones ni es plantegessin buscar feina fins que les criatures tornessin a les aules. D'altra banda, i especialment les mares de famílies monomarentals, per mantenir les feines han hagut de recórrer a terceres persones (sovint les àvies, vulnerant tots els protocols del confinament) per la dificultat de sol·licitar permisos, reduccions de jornada o altres fórmules de flexibilitat horària que tot i ser legals, sovint no són ben vistes per les empreses.

⁵ Segons una enquesta del CEO en el confinament, amb tots els membres de la família a casa, més d'un 20% dels homes que viuen en parella no ha dedicat gens de temps a les tasques de la llar; a més, un 73% de les mares han tingut cura de les criatures per un 53% dels pares, malgrat el pes del teletreball és el mateix en dones que en homes. La mateixa enquesta apuntava que són les dones les que majoritàriament ajuden a fer les feines de l'escola i realitzen la cura de la gent gran. L'única ocupació on els homes es situen al capdavant és anar a comprar (68,3% dels homes per un 54,8% de les dones), una tasca que es considera “més agraïda” en temps mobilitat restringida.

Efectes emocionals

D'acord amb diversos estudis universitaris de centres com Open Evidence, lligada a la Universitat Oberta de Catalunya, la pandèmia ha posat en risc la salut mental d'un 46 per cent de la població a l'estat espanyol, provocant estats d'ansietat o estres emocional fins a un 67 per cent de la població. Són xifres que varien depenent de les enquestes i estudis realitzats però que, en el seu conjunt coincideixen en que les característiques de la crisi sanitària, de les mesures decretades com el confinament, la incertesa futura i les conseqüències socioeconòmiques, poden incrementar notablement les malalties mentals comunes o greus en la població.

Per altra banda, diversos estudis afirmen que la salut emocional de gairebé la meitat de la població està en risc a causa de l'angoixa patida en el confinament, la por a la covid-19 i la incertesa en relació al futur. A aquests factors s'hi afegeix la difícil gestió del dol per la pèrdua de persones familiars o properes, de les quals no s'ha pogut fer un comiat adequat degut a l'emergència sanitària. Hi ha enquestes que mostren que la major part (un 67% a Espanya) de la població entre 18 i 65 anys s'ha sentit en algun moment anguiada, deprimida o desesperada pel futur, i alerten que cal estar preparats per un augment dels problemes de salut mental.

Pel que fa a la perspectiva de gènere, un liderat per la Universitat del País Basc i amb la participació de cinc universitats més, afirma que hi ha una major afectació en les dones pel que fa la sensació d'incertesa i irrealitat o l'increment dels sentiments depressius, pessimistes o de desesperança, entre d'altres.

Cal destacar, també:

- els problemes psicoemocionals, sobretot l'angoixa, que han incidit en les professionals dels serveis sanitaris i d'emergències.
- altres col·lectius vulnerables són les persones que han viscut el confinament soles com és el cas de la gent gran, i cal tenir en compte que gairebé tres quarts parts de les persones majors de 65 anys que viuen soles són dones.
- en el cas de les dones que han teletreballat (o encara ho fan) s'ha de tenir en compte que malgrat els esforços d'empreses i famílies per disposar de les tecnologies que possibiliten el treball a distància, en moltes llars no hi ha les condicions adequades i això ha provocat també pèrdua de l'espai personal. En aquest sentit, segons una enquesta del CEO, el teletreball ha estat més estès entre les dones (51,4 %) que entre els homes (49,9 %) i, tot i que aquesta modalitat de treball pot ajudar a conciliar la vida familiar i professional, en l'actual situació genera una sobrecàrrega domèstica per a les dones, que té repercussions sobre la salut mental.

Efectes sobre l'espai públic

Durant el confinament hem perdut l'espai públic, les nostres places i carrers. Això ha tingut un clar impacte sobre aquest (baixada brusca de la contaminació, més vegetació i més animals...) i també, a l'anar-lo recuperant progressivament i amb seguretat (distància física) ens fa evident que la ciutat ha estat pensada i dissenyada pels cotxes i no per les persones.

En un moment en què les persones i la nostra vida hem estat al centre, prioritant la vida en moments de crisi, i en què hem estat molt de temps amb limitacions per trepitjar el carrer, cal una reflexió sobre com repensar la ciutat perquè les persones en siguin més protagonistes, per fer-les més sostenibles i per no perdre els avenços, en termes de combatre l'emergència climàtica, que s'han guanyat durant aquest temps.

En aquest sentit, la pandèmia i les mesures que s'han hagut de prendre plantegen algunes contradiccions que cal tenir presents

- Tot i la reducció del trànsit rodat i l'augment de l'espai per als vianants, els carrers encara es perceben insegurs per a vianants i ciclistes per la permissivitat al comportament de persones conductores de vehicles motoritzats (ja siguin motos, cotxes, camions...), castigant la mobilitat sostenible i no la contaminant.
- En un context de davallada històrica de la mobilitat, s'ha produït una reducció en l'ús del transport públic molt superior a la del vehicle privat motoritzat, fent que per primera vegada en moltes dècades l'ús diari del cotxe i la moto siguin superiors.
- A mig termini, el distanciament social de 2 metres pot dificultar al transport públic poder oferir la capacitat necessària per complir les seves funcions.

Un cop més, cal insistir en què és necessari un urbanisme amb perspectiva de gènere per avançar cap a un espai públic que cudi les famílies, la criança i les cures, l'autonomia i l'accessibilitat, que generi un entorn amable, saludable i segur, i en concret:

- Millorar l'accessibilitat i la il·luminació.
- Fer-hi noves zones d'estada.
- Fomentar activitats comercials i d'oci al carrer
- Fer rutes a peu més amables.
- Crear parades de bus més visibles.
- Incorporar carrils bici connectats a la xarxa pedalable.